

Aan de leden van de commissie Bestuur

Datum 1 mei 2017
Ons kenmerk 2016/584537
Contactpersoon M. Bekker
Doorkiesnummer 023-5113432
E-mail mbekker@haarlem.nl
Onderwerp Evaluatie cameratoezicht horecagebied Haarlem

Geachte leden van de commissie Bestuur,

In het coalitieprogramma Samen Doen! 2014-2018 is opgenomen dat er in samenwerking met partners een pilot cameratoezicht op hotspots wordt uitgevoerd. 1 maart 2016 is de pilot gestart met camera's op locaties in de Smedestraat, Grote Markt, Riviervischmarkt, Klokhuisplein en Lange en Korte Veerstraat. Op de vrijdagen en zaterdagen van 23.00 uur tot 6.00 uur zijn de beelden live uitgekeken vanuit de Regionale Toezichtsruimte (RTR) van de Nationale Politie in Zaandam en is direct gehandeld bij verdachte situaties, in samenwerking met het horecoteam van de politie op straat. Middels een portofoon staat de RTR direct verbonden met de horecacommandant.

Middels deze brief informeer ik u over de evaluatie van de pilot cameratoezicht die heeft plaatsgevonden. U leest hierin de resultaten van het cameratoezicht en de ervaringen van betrokken partijen. Tevens doe ik een voorstel voor het vervolg.

Resultaten cameratoezicht

Horeca-incidenten in gehele horecagebied

In de jaren 2014, 2015 en 2016 is een op- en neergaande lijn in de door de politie geregistreerde horeca-incidenten zichtbaar. Waar het aantal incidenten in 2015 is gedaald ten opzichte van 2014, is in 2016 een stijging zichtbaar. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te geven. In het algemeen is het beeld dat de uitgaansavonden vrijdag en zaterdag weer goed bezocht worden. Waar voorheen de vrijdagavond vrij rustig was, is het beeld dat het centrum op deze avond ook veel bezoekers trekt. Daarnaast heeft het cameratoezicht een invloed op de toename in het aantal geregistreerde incidenten.

In onderstaande figuur zijn de incidenten zichtbaar die door de politie zijn geregistreerd met een horecacode. Deze code wordt gekoppeld aan incidenten die tijdens uitgaansavonden plaatsvinden in het horecagebied. In 2016 is met name een stijging zichtbaar in de delictscategorieën 'overlast/conflicten' en 'geluidshinder'.

Delictscategorieën	2014	2015	2016
Vernielingen / baldadigheid	54	15	12
Overlast / conflicten	380	299	356
Geweld / openbare orde	122	139	136
Geluidshinder	197	124	148
Totaal	753	577	652

Figuur 1. Geregistreerde horeca-incidenten tussen 1 januari 2014 en 31 december 2016

De delictscategorie 'vernielingen/baldadigheid' laat relatief de grootste daling zien. De delictscategorie 'geweld/openbare orde' een kleine daling. Specifiek voor deze laatste delictscategorie is zichtbaar dat het aantal incidenten op het gebied van geweld en geweld tegen politie ambtenaren (GTPA) is toegenomen (+23). Helaas is dit een maatschappelijke tendens, waar blijvend aandacht voor is om dit tegen te gaan.

Het aantal incidenten 'openbare dronkenschap' is in 2016 afgenomen (-15). Het aantal incidenten van 'Gebruik/ bezit vals paspoort' is toegenomen (+10). Om het gebruik van vals ID tegen te gaan werken de horecaondernemers, politie en handhaving goed samen. Dit is als speerpunt opgenomen in het Actieprogramma Uitgaan in Haarlem: Gezellig, Gastvrij en Veilig 2016-2020. Vanuit daar worden horecaondernemers, politie en handhaving getraind en voeren zij gezamenlijk handhavingsacties uit.

De delictscategorie 'overlast/conflicten' bevat verschillende categorieën, zoals 'vechtpartij zonder gevolgen', 'ruzie/twist zonder gevolgen', 'melding overlast jeugd', 'ongeval/onwel persoon' en 'drugsbezit'. In 2016 is een toename (+57) van het totaal incidenten zichtbaar. Deze stijging ten opzichte van 2015 is op alle typen categorieën zichtbaar. Het aantal incidenten in de categorie 'ruzie/twist zonder gevolgen' is in 2016 gestegen (+12). De politie heeft het beeld dat vroegtijdig ingrijpen op dit soort incidenten verdere escalatie, met mogelijk mishandeling tot gevolg, is voorkomen. Een ongeval of onwel geworden persoon wordt daarnaast sneller gesignaleerd, waardoor sneller hulpverlening wordt geboden.

In de delictscategorie 'geluidshinder' was in 2015 sprake van een daling. In 2016 is het aantal gestegen met 24 incidenten, waarvan 16 incidenten horecagerelateerd zijn. De meeste incidenten zijn geregistreerd op de locaties Lange en Korte Veerstraat en zijn afkomstig van verschillende melders.

Door cameratoezicht geregistreerde incidenten

Tijdens het live uitkijken op de vrijdag- en zaterdagavonden in 2016 zijn 225 incidenten geregistreerd door de politie vanuit de RTR in Zaandam. Het gaat hier om verdachte situaties, die niet altijd uitmonden in een daadwerkelijke overtreding of strafbaar feit. De door de RTR geregistreerde incidenten variëren van onder andere vernielingen, ruzies, wildplassen tot overtreding van de sluitingstijd. Bij het aanmaken van een incident tijdens het live uitkijken, wordt automatisch een zogenaamde 'snapshot' aangemaakt van het camerabeeld waar de observant naar kijkt. Verder worden datum, tijd en locatie van het incident vastgelegd. Deze beelden kunnen van belang zijn in het kader van opsporing.

In het hele gebied met cameratoezicht is calamiteitenverlichting gerealiseerd. Eind 2016 heeft uitbreiding plaatsgevonden naar de Lange en Korte Veerstraat. Door de calamiteitenverlichting in te schakelen (lichtsterkte naar 200%) tijdens een incident, worden betrokkenen sneller uit de anonimiteit gehaald en hebben politieagenten beter zicht om goed te kunnen handelen. Ook wordt de kwaliteit van de camerabeelden zichtbaar beter. Veiliggestelde camerabeelden geven tijdens latere onderzoeken van de politie betere resultaten bij de opsporing van daders, die betrokken zijn bij incidenten en geven een beter beeld van oorzaken van ontstane incidenten.

Incidenten in straten met cameratoezicht

De tien camera's hangen op verschillende locaties in de Smedestraat, Grote Markt, Riviervischmarkt, Klokhuisplein en Lange en Korte Veerstraat. Vanuit deze locaties is breed zicht op meerdere straten mogelijk¹.

Onderstaande figuur maakt inzichtelijk in hoeverre het cameratoezicht heeft geleid tot een verandering in het aantal geregistreerde incidenten in deze straten; van 1 maart 2015 tot 1 maart 2016 (het jaar voorafgaand aan het cameratoezicht) en van 1 maart 2016 tot 1 maart 2017 (pilotjaar cameratoezicht). Voor de Jansstraat, Barteljorisstraat en de Zijlstraat geldt dat het cameratoezicht niet de hele straat dekt, maar dat wel alle incidenten in de straat op het moment van uitkijken zijn opgenomen. Voor het Spaarne geldt dit niet en was het mogelijk om exact de omgeving van het cameratoezicht te duiden.

	Grote Markt		Smedestraat		Riviervischmarkt		Lange Veerstraat		Korte Veerstraat		Klokhuisplein		Rivierland (Rivierland)		Jansstraat		Dude Grootmarkt		Spaarne		Zijlstraat		Totaal	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Vrijdag op zaterdag	25	21	31	53	4	8	14	14	0	1	1	1	1	3	2	5	0	3	14	14	3	2	95	125
Zaterdag op zondag	21	22	32	61	17	13	11	21	2	3	1	1	3	0	2	8	0	0	11	17	4	12	104	160
Totaal	46	43	63	114	21	21	25	35	2	4	2	2	4	3	4	13	0	3	25	31	7	14	199	285

Figuur 2. Geregistreerde horeca-incidenten camerolocaties op de vrijdag- en zaterdagavond van 1-3-2015 tot 1-3-2016 en 1-3-2016 tot 1-3-2017

In bovenstaande figuur is te zien dat het aantal incidenten in de periode met cameratoezicht is toegenomen (+86). Dit geldt zowel voor de vrijdagavond (+30), als voor de zaterdagavond (+56). De grootste stijging in het aantal incidenten is te zien in de Smedestraat (+51). Het aantal incidenten in de Lange Veerstraat, specifiek op zaterdagavond, is ook gestegen (+10). Verder is voor de zaterdagavond een stijging zichtbaar op de locaties Spaarne (+6) en Zijlstraat (+8).

Ook hier speelt het feit dat de vrijdag- en zaterdagavonden druk worden bezocht. Daarnaast geldt dat, waar cameratoezicht helpt bij het sneller in de kiem smoren van verdachte situaties, dit toezicht er tevens aan bijdraagt dat incidenten sneller worden waargenomen en geregistreerd. Excessen worden hierdoor veelal voorkomen. Het verbeterde zicht op verdachte situaties zorgt enerzijds voor een

¹ Zie bijlage voor de exacte locaties.

Haarlem

4

stijging in het aantal incidenten, anderzijds zorgt deze zichtbaarheid ervoor dat effectiever kan worden ingegrepen indien nodig. Dit komt de veiligheid en leefbaarheid ten goede.

Interventies per avond/nacht

Vanuit de RTR worden door de cameraobservant continu de beelden live uitgekeken. Gedurende de nacht hebben de cameraobservant en de horeacommandant veelvuldig contact via het portofoonsysteem. De cameraobservant vraagt bijvoorbeeld om ter plaatse te gaan kijken indien hij iets opvallends ziet. Ook wordt andersom door de horeacommandant verzocht om mee te kijken en beelden veilig te stellen. Situaties die zich voordoen zijn bijvoorbeeld de signalering van erg dronken personen, plotselinge samenkomst van groepen mensen, jongeren die een horecagelegenheid niet binnenkomen en daar blijven hangen en onwel worden. Verder kunnen ambtshalve bij politie bekende personen worden gevolgd en is tijdens de sluitingstijd aandacht voor specifieke plaatsen in de binnenstad waarvan bekend is dat dan veel mensen kunnen samenkomen en er ongeregelde heden kunnen plaatsvinden. In het afgelopen jaar is ook meerdere malen overtreding van de sluitingstijd waargenomen.

Bijdrage aan de opsporing

In 2016 zijn 39 keer camerabeelden opgevraagd t.b.v. opsporing van strafbare feiten. Naar aanleiding van de verzoeken zijn 24 keer de camerabeelden veiliggesteld en ter beschikking gesteld voor nader (strafrechtelijke) onderzoek. Bij een strafrechtelijk onderzoek zijn binnen de bewijsvoering camerabeelden een onderdeel van meerdere bewijsstukken, zoals getuigenverklaringen en sporen om tot volledig wettig en overtuigend bewijs te komen. Er kan daarom ook geen eenduidige uitspraak worden gedaan over het feit dat enkel camerabeelden tot de oplossing in een strafrechtelijk onderzoek hebben geleid. Wel kan worden gesteld dat in meerdere strafrechtelijke onderzoeken de camerabeelden positief hebben bijgedragen aan het onderzoek, omdat voorheen geen zicht was op herkenbare daders.

Ervaringen belanghebbenden

Ervaringen politie

Onder de politieambtenaren van het basisteam Haarlem is een peiling gehouden naar de ervaringen met de inzet van cameratoezicht en de beleving van veiligheid. Uit de peiling is gebleken dat politiemedewerkers zich door het cameratoezicht veiliger hebben gevoeld tijdens het werk in de uitgaansnachten. Het algemene beeld is dat de politiemedewerkers cameratoezicht een goed middel vinden om de veiligheid in het horecagebied te verbeteren. Verdachte situaties kunnen sneller worden gesignaleerd en gecommuniceerd met de horeacommandant die het horecateam op straat aanstuurt. Er is een breed gedragen wens tot uitbreiding van het cameratoezicht.

Standpunt horecaondernemers

Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Haarlem heeft een enquête uitgezet onder haar leden waarmee is gepeild hoe men over cameratoezicht in het horecagebied denkt. 95 procent heeft aangegeven dat het cameratoezicht in stand moet blijven na de pilot. 89 procent van de ondervraagden vindt dat het aantal cameraposities dient

Haarlem

5

te worden uitgebreid. Verder vindt 89 procent dat de camerabeelden 24 uur per dag gebruikt zouden mogen worden, indien daar reden toe is.

Standpunt wijkraad Binnenstad Haarlem

De wijkraad heeft aangegeven dat het nut van cameratoezicht bij incidenten in andere binnensteden zijn waarde al lang heeft bewezen. De wijkraad wenst dat de pilot niet alleen wordt voortgezet, maar tot blijvend beleid dient te worden verklaard in de APV. Het cameratoezicht zou volgens de wijkraad moeten worden uitgebreid: op de Grote Markt, de Botermarkt en de Oude Groenmarkt en zeker op de (s)looproutes van en naar het centrum, zoals de Zijlstraat, Kleine- en Grote Houtstraat, Gierstraat en Koningstraat, maar ook op het Stationsplein en de halte van de nachtbussen op het Verwulft. Borden waarop staat dat men zich begeeft in cameragebied zijn volgens de wijkraad van groot belang in verband met de preventieve werking en de juridische bewijslast in het geval tot vervolging wordt overgegaan. De wijkraad is voorstander van het ophangen van camera's in alle risicovolle gebieden, maar gaat er tevens van uit dat de gemeente voorafgaand aan het ophangen van elke camera telkens expliciet de afweging maakt tussen het zwaarwegende belang van het recht op privacy en het belang van veiligheid.

Privacy

Voordat de pilot is gestart hebben alle bewoners in het betrokken gebied een brief ontvangen over de pilot cameratoezicht en zijn daarin ook gevraagd eventuele bezwaren kenbaar te maken. Vanuit de bewoners zijn enkel positieve reacties ontvangen en geen bezwaren.

Buiten de uren dat live wordt uitgekeken, kunnen beelden in het kader van opsporing gevorderd worden door de politie en het Openbaar Ministerie. Hierbij geldt de wettelijk bewaartermijn van maximaal 28 dagen. De opslag van camerabeelden vindt plaats bij de politie².

Voorstel voor vervolg

Alle belanghebbenden hebben aangegeven voorstander te zijn van cameratoezicht in het horecagebied van Haarlem. De preventieve werking, het veiligheidsgevoel en de mogelijkheid om sneller in te grijpen bij verdachte situaties, maken dat zowel de bewoners van de binnenstad, de horecaondernemers als de politie hebben aangegeven voorstander te zijn van voortzetting van het cameratoezicht en bij voorkeur met uitbreiding van het gebied.

Uitbreiding cameragebied

De politie heeft aangegeven dat op de volgende locaties vaak politie-inzet wordt gevraagd: Lange en Korte Veerstraat en met name de Smedestraat. De politie heeft tevens aangegeven dat bij de locatie Zijlsingel, bij het Patronaat, verhoudingsgewijs vaker politie-inzet wordt gevraagd en waarbij cameratoezicht meerwaarde zou hebben. Vanuit de politie wordt voorgesteld om de huidige tien cameraposities te

² Het vastleggen van camerabeelden voor de handhaving van de openbare orde is een verwerking als bedoeld in de Wet politiegegevens. Na de periode van 28 dagen worden beelden die niet zijn opgevraagd, vernietigd. Deze termijn van 28 dagen is vastgelegd in artikel 151c lid 7 van de Gemeentewet.

Haarlem

6

continueren en verder het cameratoezicht uit te breiden richting westelijk gelegen horecagebied met cameraposities Zijlstraat/Kromme Elleboogsteeg en Zijlvest. Voor cameratoezicht in het horecagebied is 50.000 euro per jaar beschikbaar. Indien uitbreiding van het cameratoezicht plaatsvindt, moet rekening worden gehouden met circa 10.000 euro per te plaatsen camera. Dit bedrag is opgebouwd uit een deel voor de aanschaf van de camera en een deel voor de eventuele aanleg van glasvezel.

Wijze van uitkijken

De politie vindt het cameratoezicht van grote meerwaarde en heeft daarom het aanbod gedaan om ook het volgende jaar de beelden tijdens de horecanachten uit te kijken. Indien het cameratoezicht daarna doorgang vindt, wordt onderzocht of de politie ook voor de langere termijn kan zorgdragen voor het uitkijken van de beelden of dat moet worden onderzocht welke andere mogelijkheden hiervoor zijn.

Omdat de inzet van cameratoezicht van meerwaarde is gebleken en de betrokken partijen graag voorzetting en uitbreiding zien, stel ik voor om het cameratoezicht definitief te maken, totdat er aanleiding is om dit te wijzigen. Verder stel ik voor om het cameratoezicht uit te breiden naar bovengenoemde posities.

Ik hoop u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Drs. J. Wienen

Haarlem

7

Bijlage: locaties van de camera's

Camera 1. Smedestraat Noord. Met zicht op Lange Wijngaardstraat, Smedestraat Noord, Smedestraat Zuid.

Camera 2. Smedestraat met zicht op Morinnesteeg.

Camera 3. Smedestraat Zuid. Met zicht op Grote Markt en fietsenstalling.

Camera 4. Jansstraat. Met zicht op Grote Markt en Jansstraat.

Camera 5. Lange Begijnestraat. Met zicht op Riviervischmarkt en Klokhuisplein.

Camera 6. Lange Veerstraat. Met zicht op Lange Veerstraat en Oude Groenmarkt / Damstraat.

Camera 7. Oude Groenmarkt.

Camera 8. Spaarne. Met zicht op Korte Veerstraat en Spaarne.

Camera 9. Grote Markt. Met zicht op Grote Markt, Zijlstraat en Barteljorisstraat.

Camera 10. Lange Veerstraat. Met zicht op Korte Veerstraat en Spaarne.